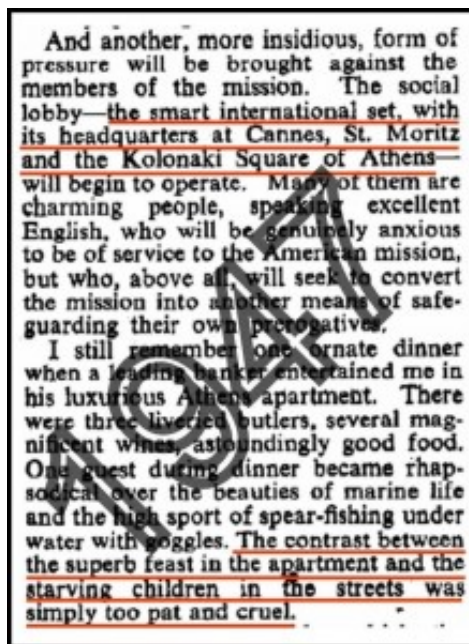

Ιστορικοί συνειρμοί από το ταξίδι Σαμαρά στις ΗΠΑ: η έκθεση Π.Α.Πόρτερ

Ελλάδα 1947: Ο εμφύλιος μαινεται πάνω στα ερείπια που άφησαν ο Β΄ΠΠ και η γερμανική θηριωδία.

Ελλάδα 2013: Η χώρα βιώνει έναν οικονομικό πόλεμο χωρίς προηγούμενο. Αδύναμη να αντιδράσει βάλλεται από τα συμφέροντα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου και του Γερμανικού εθνικισμού. Η κοινωνία προσπαθεί μάταια να ανασυγκροτηθεί πάνω σε οικονομικά ερείπια καθώς νέα στοιβάζονται πάνω στα παλιά.

Το ταξίδι Σαμαρά στις ΗΠΑ θέτει έστω με έμμεσο τρόπο το ζήτημα της ελληνικής έκκλησης για μια νέα μεγάλη οικονομική βοήθεια. Αλλά τώρα, όπως και τότε, ζητείται πάλι ένα θαύμα για την Ελλάδα, όπως αυτό για το οποίο έγραφε στην αναφορά του [ο Πωλ Α. Πόρτερ](#), απεσταλμένος του [Χάρυ Τρούμαν](#) στην Ελλάδα...

Είναι χρήσιμη η γνώση αυτής της έκθεσης στον σημερινό Έλληνα γιατί περιγράφει σκηνές και καταστάσεις που μοιάζουν με το παρόν ή θα μπορούσαν να προΐδεάζουν και το μέλλον. Ο Πόρτερ επισκέφτηκε την χώρα μας τον Ιανουάριο του 1947 για να συντάξει αναφορά για την οικονομική κατάσταση και να προσδιορίσει το αναγκαίο ποσό για την «επιβίωση του Ελληνικού έθνους». Μεταξύ άλλων έγραφε στην έκθεσή του:

«Η απουσία ελπίδας είναι χαρακτηριστική. Όλη η χώρα βρίσκεται στην λαβή μιας γκρίζας, ανεπίλυτης, βαθιάς έλλειψης πίστης για το μέλλον - μια έλλειψη που παράγει σκέτη αδράνεια για το παρόν. Από τις μεγάλες βιομηχανίες της κλωστοϋφαντουργίας στην Αθήνα μέχρι τους μικρούς μαγαζάτορες και γεωργούς στις πιο βόρειες περιοχές της Μακεδονίας, ο κόσμος έχει παραλύσει από την αβεβαιότητα και τον φόβο».

[...]

«Η απελπισία σήμερα στην Ελλάδα είναι κρίσιμης σημασίας, διότι όλο το πρόγραμμα βοήθειας βασίζεται στην υπόθεση ότι ο κόσμος θα μπορέσει να βγει από την κατάσταση αδράνειας που κυριαρχεί».

[...]

«Αν η αμερικανική αποστολή γίνεται για να δώσει ένα τέλος σε αυτήν την βαθιά αίσθηση εθνικής

απελπισίας, τότε θα πρέπει να επιλύσει δύο αντιφατικές καταστάσεις – τον εμφύλιο πόλεμο και την παρούσα κυβέρνηση».

[...]

«Μια χειμωνιάτικη μέρα στη Μακεδονία στεκόμουν στην όχθη ενός ποταμού, όταν ξαφνικά εκατοντάδες χήνες βγήκαν μέσα απ'τα σύννεφα και πέταξαν χαμηλά σε σχηματισμό κρώζωντας άγρια σαν γερανοί. Παρατήρησα αδιάφορα σε έναν Έλληνα που στεκόταν πλάι ότι θα πρέπει να κάνουν έξοχο κυνήγι στη Μακεδονία. «Οι άνδρες είναι τόσο απασχολημένοι να πυροβολούν ο ένας τον άλλο σε αυτήν τη χώρα», απάντησε θλιμμένα, «που δεν έχουν καιρό για χήνες». Οσο διαρκεί αυτή η αντίληψη, οι προοπτικές για μια οικονομική ανασυγκρότηση παραμένουν σκοτεινές»

[...]

Στην πρώτη συζήτηση που είχα με τον Βασιλιά Γεώργιο τον Β΄, αναφέρθηκε στους πολυάριθμους υπάλληλους της κυβέρνησης ως «υποστηρικτές» και «πολιτικούς του καφεενείου» και περιέγραψε συνολικά το δημόσιο σαν ένα είδος συνταξιοδοτικού συστήματος για πολιτικές απάτες. Τα λόγια ήταν σκληρά, αλλά όχι αδικαιολόγητα. Το δημόσιο ήταν υπερτροφικό, υποαμειβόμενο και με πεσμένο το ηθικό. Οι χαμηλές αμοιβές αυξάνονταν με ένα τελείως μπερδεμένο σύστημα έξτρα επιδομάτων με τα οποία μερικοί δημόσιοι υπάλληλοι έφταναν να παίρνουν μέχρι και τέσσερις φορές το βασικό τους μισθό».

[...]

«Η Ελληνική κυβέρνηση δεν είχε καμία αποτελεσματική πολιτική εκτός από το να επικαλείται την εξωτερική βοήθεια για να κρατηθεί η ίδια στην εξουσία... Αποσκοπεί να χρησιμοποιήσει την ξένη βοήθεια σαν ένα μέσο διαιώνισης των προνομίων μιας μικρής τραπεζικής και επιχειρηματικής κλίκας που συνιστά την άορατη εξουσία στην Ελλάδα».

[...]

«Πίσω από την κυβέρνηση υπάρχει μια μικρή τραπεζική και επιχειρηματική κλίκα με επικεφαλής τον Πεσμαζόγλου, διοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας – έναν ευφυή και αποτελεσματικό διαχειριστή. Αυτή η κλίκα είναι αποφασισμένη, πάνω απ' όλα, να προστατεύσει τα οικονομικά της προνόμια, με οποιοδήποτε κόστος για την οικονομική εξυγίανση της χώρας. Τα μέλη της επιθυμούν να κρατήσουν ένα φορολογικό σύστημα τέτοιο ώστε να τους ευνοεί εξαιρετικά... Ποτέ δεν θα είχαν το όραμα να επενδύσουν τα κέρδη τους για την ανάκαμψη της χώρας».

[...]

«Σήμερα το Ελληνικό εμπορικό ναυτικό απολαμβάνει μια άνθηση και οι πλοιοκτήτες παρουσιάζουν άφθονα κέρδη. Αλλά η χρεοκοπημένη Ελληνική κυβέρνηση δεν ευεργετείται σχεδόν καθόλου από αυτόν τον πλούτο. Τα κέρδη των ναυτικών συνεχίζουν να μπαίνουν στην Ελλάδα, αλλά τα κέρδη των εργοδοτών τους στο μεγαλύτερο μέρος είναι «κλειδωμένα» αλλού... Από ετήσια κέρδη της τάξης των 200,000 – 250,000 δολαρίων, μόλις ένα γελοίο ποσό 8,000 δολαρίων εισπράττεται ως φόρος από την κυβέρνηση. Ξένοι εμπειρογνώμονες πίεσαν την κυβέρνηση να ανεβάσει τον φόρο στα 30,000 δολάρια, αλλά η πολιτική ισχύς των πλοιοκτητών απέτρεψε κάθε αποτελεσματική δράση».

[...]

Και άλλη μια πιο ύπουλη μορφή πίεσης θα ασκηθεί στα μέλη της αποστολής. Θα αρχίσει να λειτουργεί το κοινωνικό λόμπι – το κομψό διεθνές σετ, που έχει τα επιτελεία του στις Κάννες, το Σεν Μόρις και την πλατεία Κολωνακίου στην Αθήνα. Πολλοί από αυτούς είναι γοητευτικοί άνθρωποι, μιλούν άπταιστα αγγλικά και θα επιθυμήσουν ειλικρινά να τεθούν στην υπηρεσία της αμερικανικής αποστολής, αλλά, πάνω απ' όλα, θα επιδιώξουν να μετατρέψουν την αποστολή σε ένα ακόμα μέσο για την εξασφάλιση των προνομίων τους».

[...]

«Ακόμη θυμάμαι ένα πλούσιο δείπνο που με είχε καλέσει κορυφαίος τραπεζίτης στο πολυτελές του διαμέρισμα στην Αθήνα. Με τρεις μπάτλερ, εκπληκτικά κρασιά και άφθονο καλό φαγητό. Ένας προσκεκλημένος μιλούσε εκστασιασμένος για τις ομορφιές της ζωής στη θάλασσα και για το υψηλό επίπεδο σπορ του υποβρύχιου φαρέματος με μάσκα. Η αντίθεση ανάμεσα στην υπέροχη γιορτή στο διαμέρισμα και τα παιδιά που πεινούσαν στους δρόμους ήταν τόσο κτυπητή και σκληρή».

[...]

«Δεν μπορούμε να εκτιμήσουμε την πρόοδο στην Ελλάδα με τα συνήθη Δυτικά πρότυπα».

Η έκθεση του Πωλ Α. Πόρτερ με τίτλο «**Ζητείται Θαύμα για την Ελλάδα**», δημοσιεύτηκε τον Σεπτέμβριο του 1947. Λίγους μήνες πριν, **σε άλλη του αναφορά**, έγραφε για το Ελληνικό πολιτικό

προσωπικό: «Οι συνθήκες στην Ελλάδα είναι τέτοιες που πολλά από τα ληφθέντα μέτρα δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν από το Ελληνικό προσωπικό, που αναπόφευκτα θα χρεωθεί με πολιτική φιλοδοξία, διαφθορά ή ευνοιοκρατία».

Πέρα από τους προφανείς συνειρμούς που γίνονται διαβάζοντας τα κείμενα του Πόρτερ - ο καθένας άλλωστε μπορεί να κρίνει - υπάρχει μια σημαντική διαφορά σε σχέση με τότε. Σήμερα υπάρχουν Έλληνες, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, που έχουν όλες τις αναγκαίες γνώσεις και εμπειρίες για να πετύχουν αυτό στο οποίο οι ανεπαρκείς και διεφθαρμένοι πολιτικοί διαρκώς αποτυγχάνουν.

Το θέμα είναι, αυτοί οι Έλληνες, να αποφασίσουν να βγουν στο προσκήνιο από την κυρίαρχη αδράνεια και τη μεμψιμοιρία.

[Για τον όρο «coffee-house politician(πολιτικός του καφεενείου)» που χρησιμοποιεί ο Πωλ Α. Πόρτερ διαβάστε [σχετικό άρθρο](#) του «The Telegraph»]

Δ. Τρικεριώτης([Follow on Twitter](#))